

סילבוס - תוכנית הוראה לקורס גישות בחקר התלמוד הבבלי

ד"ר איילת הופמן ליבזון | המחלקה לתלמוד ותורה שבעל פה
Methods and Approaches to the Study of the Babylonian | 09-8802-01
Talmud

סמינריון	סוג הקורס:
4	היקף נ"ז:
תשפ"ו	שנת לימודים:
שנתי	סמסטר:
שני, 10:00	יום ושעה
בתיאום מראש	שעת קבלה:
Ayelet.hoffmann-libson@biu.ac.il	מייל מרצה:
https://lemida.biu.ac.il	קישור לאתר למדה:

תיאור הקורס ומטרות למידה

תקציר הקורס

בקורס זה נסקור גישות שונות במחקר התלמוד הבבלי העדכני. נתחיל מלימוד סוגיות תלמודיות בהם נזהה מתחים וחוסר עקביות, נבחן את הפתרונות המגוונים שהוצעו על ידי הראשונים וחוקרים בני זמננו, ונשווה בין גישותיהם. באמצעות קריאות מעמיקות אלו נעמוד על ההבדלים בין הנחות היסוד והמטרות של לימוד התלמוד בדורות קודמים לבין הגישות המודרניות, ונראה כיצד שיטות מחקר עכשוויות מאפשרות לחשוף מבנים ומשמעויות חדשות בטקסט. במחצית השניה של הקורס נעסוק בגישות שונות המכוונות את אופן הקריאה בתלמוד, כגון גישה ספרותית, היסטורית, השוואתית ומשפטית.

מטרות/תוצרי הלמידה

התלמידים יכירו את הגישות המרכזיות בחקר התלמוד ויתרגלו את השימוש במתודות שונות.

ידע

היכרות עם גישותיהם של חוקרי תלמוד מרכזיים שעיצבו את תחום המחקר, היכרות עם גישות עכשוויות, ניתוח טקסטים במתודות שונות.

למידה פעילה - תכנון מהלך השיעורים:

נושאי הקורס	קריאה נדרשת
1-2. מסירת החומר האמוראי א	שמא פרידמן, "לאילן היוחסין של נוסחי בבא מציעא—פרק בחקר נוסח הבבלי", מחקרים בספרות התלמודית, יום עיון לרגל מלאת שמונים שנה לשאול ליברמן, ירושלים תשמ"ג, עמ' 110-112.
3-4 מסירת החומר האמוראי ב	שמא פרידמן, "תלמוד ערוך: השוכר את האומנין", ירושלים, תשכ"א, עמ' 25-62.
5-6 הבחנה בין חומר אמוראי לסתמאי	שמא פרידמן, "מבוא כללי על דרך חקר הסוגיה", עמ' 7-32. ירחמיאל ברודי, "לתיארוך החלקים הסתמיים של התלמוד הבבלי", סידרא כד/כה (תש"ע), עמ' 71—81.
7-8 ביקורת הא: אלבק	אלבק, מבוא לתלמודים, עמ' 460—485.
9-10 הלבני	הלבני, מקורות ומסורות, בבא קמא, עמ' 7—21.
11-12 וייס	אברהם וייס, על היצירה הספרותית של האמוראים, עמ' 33—44.
13. עריכת התלמוד	אגרת רב שרירא גאון, 69—71; 97—98.
14 סיכום וחזרה	
15-16 השוואת ירושלמי ובבלי	יעקב זוסמן, "ושב לירושלמי נזיקין", מחקרי תלמוד א (תש"ן), עמ' 55-134.

Gray, Alyssa. <i>A Talmud in Exile: The Influence of Yerushalmi Avodah Zarah on the Formation of Bavli Avodah Zarah</i> . (Providence, RI: Brown University, 2005), 1-39.	
ג'פרי רובינשטיין, סיפורים תלמודיים, עמ' 23— 62.	17-18 המפנה הספרותי
Richard Lee Kalmin, <i>Migrating Tales: The Talmud's Narratives and Their Historical Context</i> (Berkeley, Calif.: University of California Press, 2014), 1–23.	19-20 תלמוד והיסטוריה
Secunda, Shai. "Talmudic Text and Iranian Context: On the Development of Two Talmudic Narratives," <i>AJS Review</i> 33:1 (2009), 45-69. Shai Secunda, <i>The Iranian Talmud: Reading the Bavli in Its Sasanian Context</i> (Philadelphia, PA: University of Pennsylvania Press, 2014), 1–7.	21-22 התלמוד בהקשרו הססאני
Michal Bar Asher Siegal, "From West to East: Christian Traditions and the Babylonian Talmud," in: <i>The Literature of the Sages: A Re-visioning</i> , Christine Hayes (ed), Leiden, The Netherlands: Brill 2022, pp. 374-400.	23-24 התלמוד בהקשרו הנוצרי
Christine Hayes, "Legal Truth, Right Answers and Best Answers: Dworkin and the Rabbis," <i>Dine' Israel</i> 25 (2008): 73-121	25 תאוריה של המשפט
	26 סיכום

ציון סופי

מסקל בציון הסופי	תיאור התוצר
15% מהציון הסופי	הכנה והשתתפות
15% מהציון הסופי	תרגיל
70% מהציון הסופי	עבודה סמינריונית

דרישות הקורס

מטלות: יש להשלים תרגיל במהלך הקורס.
ההכנה וההשתתפות הינם חובה.

הנוכחות בקורס חובה. **תלמידים שיחסירו יותר מ-15% נוכחות בקורס לא יוכלו לגשת למטלת הסיום.**

דרישות קדם

היכרות עם התלמוד הבבלי.

ביבליוגרפיה

- אלבק, חנוך. מבוא לתלמודים, עמ' 460—485 .
- ברודי, ירחמיאל. "לתיארוך החלקים הסתמיים של התלמוד הבבלי", סידרא כד/כה (תש"ע), עמ' 71—81.
- הלבני, דוד וייס. מקורות ומסורות, בבא קמא, עמ' 7—21 .
- וייס, אברהם. על היצירה הספרותית של האמוראים, עמ' 33—44 .
- זוסמן, יעקב. "ושב לירושלמי נזיקין", מחקרי תלמוד א (תש"ן), עמ' 134-55.
- פרידמן, שמא. "לאילן היוחסין של נוסחי בבא מציעא—פרק בחקר נוסח הבבלי", מחקרים בספרות התלמודית, יום עיון לרגל מלאת שמונים שנה לשאול ליברמן, ירושלים תשמ"ג, עמ' 110-112 .
- פרידמן, שמא. "מבוא כללי על דרך חקר הסוגיה", עמ' 7-32 .
- פרידמן, שמא. "תלמוד ערוך: השוכר את האומנין", ירושלים, תשכ"א, עמ' 25-62 .
- רובינשטיין, ג'פרי. סיפורים תלמודיים, עמ' 23—62.
- אגרת רב שרירא גאון, 69—71; 97—98 .

Bar Asher Siegal, Michal. "From West to East: Christian Traditions and the Babylonian Talmud," in: *The Literature of the Sages: A Re-visioning*, Christine Hayes (ed), Leiden, The Netherlands: Brill 2022, pp. 374-400.

Gray, Alyssa. *A Talmud in Exile: The Influence of Yerushalmi Avodah Zarah on the Formation of Bavli Avodah Zarah*. (Providence, RI: Brown University, 2005), 1-39.

Hayes, Christine. "Legal Truth, Right Answers and Best Answers: Dworkin and the Rabbis," *Dine' Israel* 25 (2008): 73-121

Kalmin, Richard Lee. *Migrating Tales: The Talmud's Narratives and Their Historical Context* (Berkeley, Calif.: University of California Press, 2014), 1–23.

Secunda, Shai. "Talmudic Text and Iranian Context: On the Development of Two Talmudic Narratives," *AJS Review* 33:1 (2009), 45-69.

Secunda, Shai. *The Iranian Talmud: Reading the Bavli in Its Sasanian Context* (Philadelphia, PA: University of Pennsylvania Press, 2014), 1–7.